This work is licenced under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
Ovaj rad dostupan je za upotrebu pod licencom Creative Commons Imenovanje 4.0. međunarodna

STRUČNI RAD
UDK: 028.01:811.111:378.18
DOI: https://doi.org/10.22210/strjez/55-1/4
Primljen: 1. 9. 2026.
Prihvaćen: 13. 10. 2026.

Čitalačke navike stručne literature na engleskome jeziku studenata veleučilišta kriminalistike i javne sigurnosti

Izidora Radek
iradek@fkz.hr
Veleučilište kriminalistike i javne sigurnosti, Zagreb

Čitanje stručne literature na engleskome jeziku neizostavno je u visokome obrazovanju zbog brzine razvoja znanosti i dominacije engleskoga kao primarnoga jezika znanstvene produkcije. Budući da je takva literatura sastavni dio obvezne i preporučene literature na visokoškolskim ustanovama, provedeno je istraživanje o učestalosti i načinima njezina korištenja među studentima. Upitnik je popunilo 125 studenata Veleučilišta kriminalistike i javne sigurnosti, a obuhvatio je učestalost korištenja literature na engleskome jeziku u svrhe studiranja i rada, navike čitanja u slobodno vrijeme, doprinos kolegija Engleski jezik policijske struke te samoprocjenu vještina razumijevanja teksta i izrade prezentacija i seminara na engleskome jeziku. Rezultati su pokazali da nešto više od polovice ispitanika ne koristi stručnu literaturu na engleskome jeziku, dok je od onih koji ju koriste najveća pojedinačna skupina (40 %) izjavila da bi im bilo lakše da je isključivo na hrvatskome. Ipak, većina studenata čita na engleskome, najčešće internetske sadržaje, dok im stručna literatura služi ponajviše za pisanje seminara. Kolegij Engleski jezik policijske struke ocjenjuju korisnim, a svoje kompetencije samostalne izrade seminara i prezentacija procjenjuju relativno visoko.

Ključne riječi: *čitanje stručne literature, engleski jezik, visoko obrazovanje, studenti, motivacija za čitanje*

1. UVOD

Razvoj čitalačkih navika na stranim jezicima važan je na svim razinama obrazovanja, a čitanje strane literature, osobito literature na engleskome jeziku, neizostavno je na tercijarnoj razini zbog brzine razvoja znanosti, novih istraživanja i sve učestalije objave znanstvenih radova na engleskome jeziku. O važnosti engleskoga jezika u akademskome i znanstvenome kontekstu govori i Björkman (2011), koji ga opisuje kao glavno sredstvo akademske komunikacije na sjevernoeuropskim sveučilištima te kao jezik komunikacije znanstvenih informacija u mnogim područjima. Sandström (2018) navodi da visoka učilišta u Europi sve češće nude studijske programe na stranim jezicima, ponajprije na engleskome jeziku, u okviru svojih nastojanja internacionalizacije, pri čemu su takvi programi u posljednjem desetljeću postali raširena pojava. Pregledom odabranih javno dostupnih silaba kolegija s različitih hrvatskih sveučilišta i područja studija utvrđena je prisutnost stručne literature na engleskome jeziku među obveznim i preporučenim izvorima.[1] Popisi literature u silabima dijela kolegija Veleučilišta kriminalistike i javne sigurnosti također sadrže knjige ili članke na engleskome jeziku, najčešće kao preporučenu literaturu, stoga je istraživanje čitalačkih navika studenata na engleskome jeziku opravdano i potrebno kako bi se podigla svijest o važnosti čitanja i učenja stručne terminologije na stranome jeziku.

Policijski službenici izloženi su engleskome jeziku tijekom svoje karijere u raznim situacijama: od komunikacije sa stranim državljanima prilikom obavljanja posla pa sve do sudjelovanja u raznim aktivnostima poput programa usavršavanja ili međunarodnih vježbi u organizaciji CEPOL-a ili FRONTEX-a. Kako bi što više policijskih službenika uspješno obavljalo zadaće koje podrazumijevaju korištenje stranoga jezika, on je sastavni dio Programa srednjoškolskoga obrazovanja odraslih za zanimanje policajac/policajka, poučava se na tečajevima granične policije, a na Policijskoj akademiji „Prvi hrvatski redarstvenik" provode se i ekstenzivni tečajevi općega engleskog jezika, dok se policijski službenici mogu prijaviti i na tečajeve na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman". Na tercijarnoj razini policijskoga obrazovanja strani je jezik zastupljen na Stručnom prijediplom-

[1] Uvid je obuhvatio javno dostupne silabe kolegija sa šest hrvatskih sveučilišta – Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilišta u Splitu, Sveučilišta u Rijeci, Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Sveučilišta u Zadru i Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli. Odabrani su kolegiji iz različitih znanstvenih područja koji se izvode na hrvatskome jeziku i čiji popisi obvezne i/ili preporučene literature sadrže stručne ili znanstvene izvore na engleskome jeziku.

skom studiju Kriminalistika tijekom četiriju semestara u prvim dvjema godinama, kao izborni predmet. Engleski jezik u odnosu na njemački jezik bira više studenata dok se potonji izvodi u obliku konzultativne nastave.

Izborni kolegij Strani jezik policijske struke na Veleučilištu kriminalistike i javne sigurnosti namijenjen je budućim kriminalistima, stoga je naglasak na jeziku policijske struke koji je tematski prilagođen širokom spektru policijskoga posla od postupanja u prometu pa sve do terminologije iz područja kaznenoga prava, kriminalistike, prekršaja i dr. Pored navedenoga, analiziraju se različitosti pravnih i policijskih sustava zemalja engleskoga govornog područja te pojedini slučajevi teških kaznenih djela u Engleskoj ili Sjedinjenim Američkim Državama. Koriste se autentičnim tekstovima, a potiče se i samostalni rad studenata kao što je izrada prezentacija ili kratkih sažetaka te verbalna komunikacija pomoću simulacije događaja iz područja policijskoga postupanja. Predavači stranoga jezika struke potiču studente na samostalno čitanje stručnih tekstova budući da je za uspješnost učenja izuzetno važna izloženost jeziku i izvan nastavnoga konteksta. Uzevši u obzir preporučenu literaturu na stranome jeziku iz drugih kolegija, znanstveno je utemeljeno ispitivanje učestalosti korištenja i vrste tekstova na stranome jeziku, načina prevođenja te stavova studenata o zahtjevnosti korištenja literature na stranome jeziku. Jedna od činjenica koje bi mogle utjecati na stavove studenata jest i njihovo predznanje općega engleskog jezika, koje je formalno ocijenjeno na državnoj maturi. Studenti koji biraju strani jezik heterogena su skupina prema znanju, no budući da je strani jezik na Veleučilištu kriminalistike i javne sigurnosti već niz godina izborni predmet, izbjegavaju ga većinom studenti nižega stupnja znanja, stoga razlike u stupnjevima nisu toliko velike i kreću se od srednje (B1) do napredne (C1). Valja napomenuti da navedene razine nisu utvrđene standardiziranim testiranjem već se temelje na neformalnoj procjeni nastavnika stečenoj inicijalnim razgovorom sa studentima na početku nastave.

U kontekstu stranoga jezika na visokoškolskoj razini važno je istaknuti i vrstu stručne literature koja se koristi. Kao što je već istaknuto, na nastavi stranoga jezika struke većinom se koriste autentični tekstovi iz novinskih članaka, ulomci iz stručnih knjiga, razni znanstveni i stručni radovi, a preporučena literatura na engleskome jeziku na drugim kolegijima odnosi se na znanstvene i stručne članke ili knjige. Autentični materijali mogu povećati motivaciju studenata i upoznati ih sa stvarnim jezikom i kulturama, kao i s različitim žanrovima koje koristi profesionalna zajednica (García-Ostbye i Martínez-Sáez, 2023), a uz sve navedeno čitanje takvih tekstova potiče kritičko mišljenje i vještine međukulturalne komunikacije (Wu i Zeng, 2025).

García-Ostbye i Martínez-Sáez (2023) ističu da je čitanje znanstvenih tekstova u nastavne svrhe složen kognitivni proces jer njegov cilj nije samo razumijevanje teksta, već i učenje iz tekstova, sinteza informacija te pisanje sažetka ili analize, što zahtijeva primjenu različitih strategija, metoda i vještina. Složenost takvoga čitanja može biti osobito izražena među studentima koji nemaju dovoljno prethodnoga iskustva s akademskim žanrovima. Jin, Li i Sun (2024) navode da studenti kojima je engleski drugi jezik (L2) i koji imaju malo iskustva s akademskim žanrovima mogu imati poteškoća u čitanju njima nepoznatih akademskih tekstova, pri čemu ih često obrađuju odozdo prema gore, odnosno polazeći od pojedinačnih rečenica prema razumijevanju teksta u cjelini.

Svrha je provedenoga istraživanja među studentima Veleučilišta kriminalistike i javne sigurnosti steći uvid u učestalost korištenja literature na engleskome jeziku, vrstu tekstova na engleskome jeziku koje studenti čitaju, načine korištenja stručne literature na engleskome jeziku za potrebe studiranja izvan kolegija Engleski jezik policijske struke i samoprocjenu kompetencija izrade seminara i prezentacija na engleskome jeziku te doprinos kolegija Engleski jezik policijske struke razvoju tih kompetencija tijekom studiranja.

2. PREGLED DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA

Pregledom literature pronađeno je nekoliko istraživanja u Hrvatskoj koja se bave temama čitanja na engleskome jeziku i korištenja stručne literature pa su tako rezultati istraživanja iz 2010. godine među studentima Filozofskoga fakulteta pokazali da dvije trećine od ukupno 141 ispitanika smatra da je čitanje stručnih tekstova i usvajanje stručne terminologije važno i potrebno (Jelovčić, 2010). Istraživanje provedeno na Fakultetu strojarstva i brodogradnje pokazalo je da

> studenti Fakulteta strojarstva i brodogradnje imaju pozitivne stavove prema važnosti poznavanja engleskoga jezika struke (ESP) u svojem području, pri čemu su najslabiji stavovi povezani sa studijskim potrebama, a najizraženiji s napredovanjem u karijeri. Čini se da studenti procjenjuju kako će im ESP biti potrebniji u budućnosti, za potrebe rada i profesionalnoga razvoja, nego u sadašnjem trenutku. Iako su snažni pozitivni stavovi u pozitivnoj korelaciji s učestalošću uporabe stručne literature u studijske svrhe, prema rezultatima ovoga istraživanja, glavni motivator za uporabu stručne literature na engleskom jeziku čini se obvezna literatura za stručne kolegije. (Hodak i Bošnjak-Terzić 2023, str. 191)

Hodak (2022) provela je istraživanje o navikama korištenja stručnih izvora na engleskome jeziku studenata Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci na uzorku od 94 ispitanika. Među inim istraživanje je pokazalo snažnu korelaciju među studentskom samoprocjenom znanja engleskoga jezika s učestalosti korištenja stručne literature na engleskome jeziku, što znači da su studenti koji svoje znanje engleskoga jezika procjenjuju boljim skloniji korištenju stručne literature na engleskome jeziku. Većina ispitanika također koristi usluge prevođenja i to najčešće koriste elektroničke, automatizirane usluge prevođenja putem računala i pametnoga telefona.

Međunarodna istraživanja ukazuju i na konkretne probleme s kojima se susreću studenti prilikom čitanja stručne literature na engleskome jeziku. Pecorari i sur. (2011) proveli su istraživanje o korištenju stručne literature na engleskome jeziku među studentima triju švedskih sveučilišta (N = 1226) i na pitanje zahtijeva li čitanje na engleskome jeziku više napora nego čitanje na švedskome 74 % ispitanika odgovorilo je potvrdno, a najveći udio ispitanika preferira literaturu za učenje na švedskome jeziku (44 %). 28 % ispitanika kazalo je da to ovisi o kolegiju, 13 % daje prednost literaturi na engleskome jeziku, dok 14 % ispitanika smatra da im je svejedno na kojem je jeziku. Da čitanje akademskih tekstova zahtijeva znatan kognitivni napor i da je studentima teško dugotrajno održavati zadovoljavajuću razinu čitanja takvih tekstova, potvrđuje i istraživanje među kineskim studentima (Chang i sur., 2023). U istome istraživanju autori su došli i do zaključka da većina studenata ne pridaje veliku važnost akademskome čitanju i da potreba za njim nije osobito izražena. Povećanje interesa za čitanjem akademskih tekstova vidljivo je tek na višim godinama studija zbog izrade seminarskih i završnih radova. Norveško istraživanje (Hellekjær, 2009) obuhvatilo je 578 ispitanika-studenata, a najizraženiji problemi čitanja literature na engleskome jeziku za studente bili su sporo čitanje i nepoznat rječnik. Međutim, na usavršavanje čitanja na engleskome jeziku pozitivno je utjecala izloženost ispitanika engleskome jeziku putem čitanja i korištenje medija izvan studijskih obveza, u slobodno vrijeme. Autor istraživanja kritizira sustavno zanemarivanje pouke strategija čitanja i učenja te naglašava da će se malo toga promijeniti u poboljšanju poučavanja akademske vještine čitanja na engleskome jeziku u norveškim školama ako se u tu problematiku ne uključi i ministarstvo nadležno za obrazovanje. Eriksson (2023) smatra da problem čitanja engleskih tekstova na tercijarnoj razini nastaje zbog sveopće pretpostavke da studenti raspolažu dobrim kompetencijama čitanja na stranome jeziku. U intervjuima provedenima u sklopu istraživanja koje je provela Eriksson, studenti su objasnili da su im najveće poteškoće pred-

stavljali znanstveni članci na engleskome jeziku, dok su im udžbenici na engleskome jeziku pružali dobar uvod u predmet bez pretjerane upotrebe stručnih termina.

Osim poteškoća u čitanju stručnih tekstova na stranome jeziku, rezultati istraživanja St Clair-Thompson i sur. (2018) iz Ujedinjene Kraljevine sugeriraju da studenti ne čitaju zadanu literaturu u mjeri u kojoj se to očekuje na tercijarnoj razini i to najviše zbog manjka vremena i nedostatka samopouzdanja u čitanju stručne literature. Ispitanici su izrazili potrebu za strukturiranim nastavnim sesijama koje bi ih vodile kroz način čitanja znanstvenoga članka. Manji interes za čitanje knjiga i stručne literature u svrhe studiranja mogao bi se protumačiti i rapidnim razvojem digitalnih tehnologija, a najzastupljenije generacije koje trenutačno pohađaju programe visokoškolskoga obrazovanja su one čiji su pripadnici dobro upoznati s tehnologijama bilo da su s njima došli u doticaj u ranijoj dobi, poput generacije Y (osobe rođene u razdoblju između 1980. i 1994. godine) ili su već rođeni u vrijeme uznapredovale digitalizacije, poput generacije Z (rođeni između 1995. i 2010. godine). Jedna od zanimljivih karakteristika generacije Z jest preferencija vizualnoga sadržaja (Youtube, društvene mreže) u odnosu na tradicionalne izvore znanja (Hrehorowicz i Chmielewska, 2024). Na promjene u navikama među studentima ukazali su i Akarsu i Darıyemez (2014), čije je istraživanje među populacijom studenata engleskoga jezika u Turskoj pokazalo da je razvoj tehnologije uvelike utjecao na čitalačke navike u smislu provođenja sve više vremena pred ekranom čitajući objave na društvenim mrežama, vijesti na *online* portalima, *mailove* i stripove. Wu i Zeng (2025, str. 54) navode da se „u eri digitalne inteligencije, razvoj sposobnosti čitanja na engleskom jeziku među studentima suočava sa značajnim izazovima. Oni uključuju preplavljujuću i fragmentiranu prirodu digitalnih informacija, zbog čega je studentima teško zadržati koncentraciju tijekom čitanja, što dovodi do opadanja sposobnosti dubinskog čitanja".

S obzirom na navedene poteškoće u čitanju i korištenju stručne literature, nekoliko znanstvenika u svojim je radovima izložilo moguća rješenja vezana za čitanje znanstvenih tekstova pa tako Wang i sur. (2016) sugeriraju upotrebu narativne vizualizacije koja bi studentima olakšala čitanje i razumijevanje. Autori su razvili sustav koji „prikazuje pregled literature u obliku interaktivnih slajdova te integrira dodatne podatke o svakoj citiranoj referenci (Wang i sur., 2016, str. 18)". Afdal i sur. (2023) testirali su učinkovitost seminara akademske pismenosti na kojima studenti u manjim skupinama čitaju i analiziraju članke. Na zajedničkim sastancima studenti su prvo analizirali nepoznate stručne pojmove, a zatim su pomoću predloška,

koji su za njih izradili autori ovoga istraživanja, razmatrali metodologiju članka, valjanost i pouzdanost, istraživačku etiku i strukturu teksta. Tako su postupno razvili specifična očekivanja u vezi sa sadržajem i strukturom dijelova rada (uvod, prethodna istraživanja, teorija, metodologija, rezultati, rasprava i zaključak). Dobar primjer iz prakse o razvoju kompetencija na engleskome jeziku dolazi s finskoga sveučilišta (Tuomainen, 2021, str. 33)

> koje za studente organizira šestotjedni online tečaj na kojem oni uče i vježbaju vještine i strategije čitanja, kritičko čitanje, temeljni akademski engleski vokabular te stručno-specifični vokabular iz svog područja znanosti. Obrađuje se i akademski stil pisanja, kao i aktualni znanstveni radovi iz relevantnih stručnih časopisa. Studenti također detaljnije rade na jednom znanstvenom radu koji sami odaberu, tako što na engleskom jeziku izrađuju sažetak, analizu rezultata i popis ključnog vokabulara. Nastava na tečaju se 90 % odvija na engleskom jeziku, dok se finski jezik djelomično koristi u zadacima vezanim uz vokabular.

Iz prikazanih istraživanja mogu se izdvojiti određeni zajednički nalazi, ali i razlike povezane s istraživanom populacijom, područjem studiranja i obrazovnim kontekstom. Istraživanja provedena u Hrvatskoj uglavnom upućuju na prepoznavanje važnosti engleskoga jezika i stručne literature za studiranje i budući profesionalni razvoj (Jelovčić, 2010; Hodak i Bošnjak-Terzić, 2023). Međunarodna istraživanja pružaju detaljniji uvid u poteškoće povezane s čitanjem stručne literature na engleskome jeziku, pri čemu se izdvajaju sporije čitanje, nepoznat rječnik, veći kognitivni napor i poteškoće u održavanju pažnje (Pecorari i sur., 2011; Hellekjær, 2009; Chang i sur., 2023; Eriksson, 2023). Istodobno, neka istraživanja pokazuju da studenti ne koriste zadanu literaturu u očekivanoj mjeri, pri čemu se kao važni čimbenici navode nedostatak vremena, nedostatak samopouzdanja i zahtjevnost tekstova (St Clair-Thompson i sur., 2018). I u domaćem i u međunarodnom kontekstu rezultati upućuju na promjene u čitalačkim navikama povezane s povećanom uporabom digitalnih izvora i alata za prevođenje, uz moguće posljedice za održavanje pažnje i dubinu čitanja (Akarsu i Darıyemez, 2014; Hodak, 2022; Hrehorowicz i Chmielewska, 2024; Wu i Zeng, 2025). S obzirom na razlike u uzorcima, područjima i nacionalnim obrazovnim kontekstima, navedene rezultate nije moguće jednoznačno generalizirati na studentsku populaciju u cjelini. Načini korištenja stručne literature na engleskome jeziku i poteškoće povezane s njezinim čitanjem ovise o nizu čimbenika, uključujući jezične kompetencije studenata, vrstu i zahtjevnost literature, studijski kontekst te njihove čitalačke navike.

S obzirom na navedeno, cilj ovoga istraživanja bio je opisati obrasce korištenja stručne literature na engleskome jeziku među studentima Veleučilišta kriminalistike i javne sigurnosti te analizirati njihove navike čitanja, načine korištenja i prevođenja tekstova te samoprocjenu jezičnih vještina relevantnih za akademske i stručne potrebe.

3. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Za potrebe ovoga rada provedena je sekundarna analiza podataka prikupljenih u istraživanju „Učestalost i navike korištenja stručne literature na engleskom jeziku među studentima", koje je provedeno u dvama valovima u razdoblju od 28. svibnja 2024. do 2. prosinca 2025. godine među studentima Sveučilišta Sjever i Veleučilišta kriminalistike i javne sigurnosti kako bi se obuhvatili studenti upisani u različitim akademskim godinama. Iz izvornoga skupa podataka izdvojen je poduzorak studenata Veleučilišta kriminalistike i javne sigurnosti, dok su za potrebe ovoga istraživanja odabrane samo varijable koje su tematski povezane s ciljevima rada. Analizom je obuhvaćeno ukupno 19 pitanja različitih tipova (višestruki odabir, 5-stupanjska Likertova skala i kratki odgovor). Za provedbu izvornoga istraživanja prethodno je dobiveno odobrenje Etičkoga povjerenstva za odobravanje istraživanja Sveučilišta Sjever. Upitnik je izrađen u alatu Google Forms te je bio u potpunosti anoniman. Studentima je distribuiran putem zajedničke adrese elektroničke pošte za svaku godinu studija. Upitnik je, uz sociodemografske varijable (spol, dob, završena srednja škola, razina i uspjeh na državnoj maturi), obuhvatio i varijable koje se odnose na učestalost korištenja literature na engleskome jeziku u svrhu studiranja i rada, navike čitanja literature na engleskome jeziku te čitanja različitih vrsta literature u slobodno vrijeme, procjenu doprinosa kolegija Engleski jezik policijske struke korištenju literature na engleskome jeziku na drugim kolegijima, načine prevođenja tekstova te samoprocjenu vještina razumijevanja stručnih tekstova, izrade prezentacija i seminarskih radova na engleskome jeziku. Izvorno istraživanje obuhvatilo je 213 studenata, dok je za potrebe ovoga rada analiziran poduzorak od 125 studenata stručnoga prijediplomskog i stručnoga diplomskog studija Veleučilišta kriminalistike i javne sigurnosti (N = 125).[2] Statistička obrada podataka provedena je u programskom

[2] Na Veleučilištu Kriminalistike i javne sigurnosti strani jezici nisu obvezni, a u kurikul (do datuma završetka istraživanja) nije uvršten kolegij akademskoga pisanja, stoga se pretpostavlja da bi ova populacija mogla imati specifične potrebe i izazove u korištenju stručne literature na engleskome jeziku, čije

paketu SPSS. Izračunani su deskriptivni statistički pokazatelji i frekvencije odgovora radi opisivanja obilježja uzorka te identifikacije područja koja bi bilo opravdano detaljnije ispitati na većem uzorku studentske populacije u Hrvatskoj.

4. REZULTATI I DISKUSIJA

Prema spolu zastupljenost je gotovo podjednaka (63 studenata i 62 studentice). 54 ispitanika prethodno je završilo gimnaziju, a 71 strukovnu školu. 85 ispitanika polagalo je višu razinu državne mature, 23 nižu, a 17 ispitanika nije polagalo državnu maturu. Od onih koji su polagali državnu maturu njih 24 položilo je maturu iz engleskoga jezika s ocjenom izvrstan, 43 s vrlo dobar, 35 s dobar i 6 s dovoljan.

Od ukupno 125 ispitanika, 109 ispitanika odslušalo je ili sluša tijekom studija kolegij Engleski jezik policijske struke. 80,7 % onih koji su odslušali ili slušaju predmet smatra da je u dovoljnoj mjeri zastupljen na studiju. U uvodu je navedeno da je engleski jezik izborni predmet na dvjema godinama prijediplomskoga studija što omogućuje studentima, koji to žele, sudjelovanje na nastavi stranoga jezika struke dulje nego što je slučaj na mnogim drugim nefilološkim visokim učilištima. U policijskoj struci radno iskustvo ima 60,8 % (N = 76) ispitanika i među njima 89,5 % (N = 68) koristi engleski jezik u svojemu radnom okružju. Ovaj samoprijavljeni podatak upućuje na to da ispitanici često koriste engleski jezik u obavljanju policijskih poslova, što opravdava svrhovitost ispitivanja njihovih stavova o navikama čitanja na engleskome jeziku i literaturi koju koriste. U sljedećem pitanju ispitivao se doprinos kolegija Engleski jezik policijske struke u korištenju stručne literature na engleskome jeziku iz drugih kolegija (Slika 1) pri čemu se 65 % ispitanika složilo s tvrdnjom da im kolegij pomaže u korištenju (odgovori *slažem se* i *u potpunosti se slažem*).

bi razumijevanje moglo doprinijeti eventualnim promjenama na ovoj ustanovi.

Slika 1
Stavovi studenata o doprinosu kolegija Engleski jezik policijske struke korištenju stručne literature na engleskome jeziku u okviru drugih kolegija.

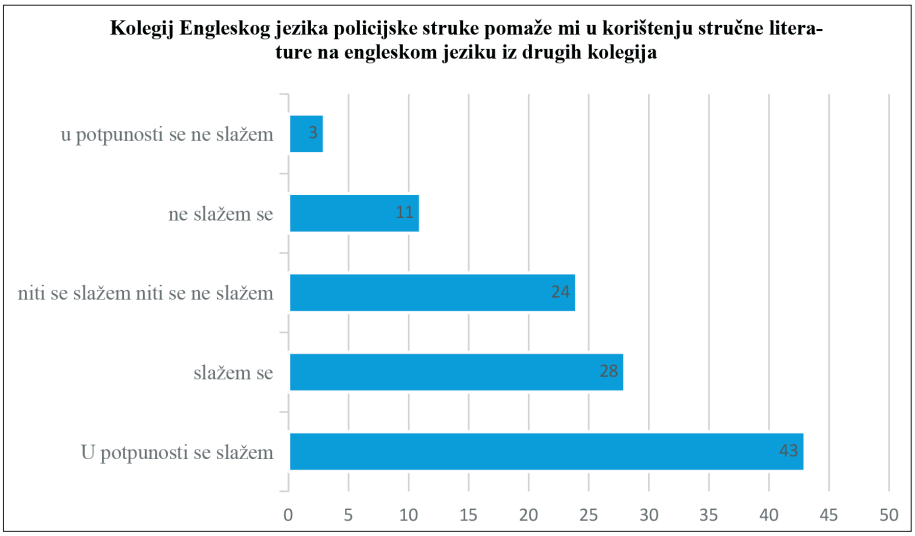

Na pitanje *Koristite li stručnu literaturu na engleskome jeziku za potrebe studiranja izvan kolegija engleskoga jezika* od 125 ispitanika ukupno 48 % (N = 60) odgovorilo je potvrdno. Toj skupini ispitanika postavljena je tvrdnja *Bilo bi mi lakše da je literatura za kolegije isključivo na hrvatskome jeziku* s kojom se složilo njih 40 %, 22 % odabralo je odgovor *niti se slažem niti se ne slažem,* a 38 % smatra da im ne bi bilo lakše da je literatura za kolegije isključivo na hrvatskome jeziku. Ipak, većina studenata koja se koristi literaturom na engleskome jeziku smatra da im ona ne otežava pisanje seminara ili učenje za kolegij (70 %).

U pitanju *Čitate li na engleskome jeziku* u ukupnome uzorku ostvaren je visoki rezultat, naime 86,4 % ispitanika (N = 108) čita na engleskome jeziku. Od ispitanika koji čitaju na engleskome jeziku čak 34,3 % to radi svakodnevno. Isti ispitanici odgovarali su i na pitanje o vrsti literature koju biraju (Slika 2) i u tome pitanju mogli su odabrati više odgovora i dopisati kratak odgovor.

Slika 2
Vrsta literature na engleskome jeziku koju studenti čitaju

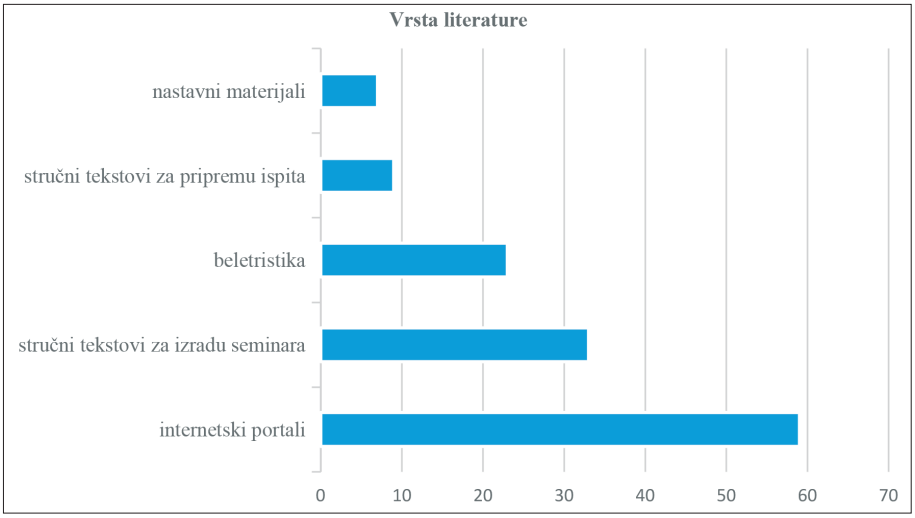

Rezultati su pokazali da najčešće čitaju vijesti i objave na internetskim portalima (59 odgovora), a zatim stručne tekstove za izradu seminara (33 odgovora). Treći najpopularniji odabir jest beletristika (23 odgovora) iza koje slijede nastavni materijali na raznim kolegijima (13 odgovora), stručni tekstovi za pripremu ispita (9 odgovora) i stručni tekstovi za praćenje nastave (7 odgovora). Takav rezultat podudara se s rezultatima prethodnih istraživanja koja ukazuju na promjene u čitalačkim navikama studentske populacije pod utjecajem digitalizacije (Akarsu i Darıyemez, 2014; Hrehorowicz i Chmielewska, 2024). Istovremeno, rezultati pokazuju da stručna literatura na engleskome jeziku zauzima važno mjesto u akademskim aktivnostima studenata, osobito pri izradi seminarskih radova. Sličan obrazac uočili su Chang i sur. (2023) te Hodak i Bošnjak-Terzić (2023), ističući povezanost korištenja stručne literature na engleskome jeziku sa studijskim potrebama. Rezultati pokazuju da 80 % ispitanika koristi prijevod pri čitanju tekstova na engleskome jeziku, najčešće uz pomoć *online* rječnika i aplikacija za prijevod. Ovaj nalaz podudara se s istraživanjem Hodak (2022), prema kojem studenti također često koriste digitalne alate za prevođenje stručne literature. Međutim, oslanjanje na takve alate može se povezati s izazovima čitanja akademskih tekstova na stranome jeziku. Prethodna istraživanja ukazuju na poteškoće poput sporijega čitanja, nepoznatoga stručnog vokabulara i složenosti znanstvenih tekstova (Pecorari i sur., 2011; Hellekjær, 2009; Eriksson, 2023).

Posljednji dio istraživanja odnosio se na samoprocjenu kompetencija samostalnoga pisanja seminara te kreiranja i održavanja prezentacija. Na

posljednji set pitanja odgovorili su svi ispitanici (N = 125), a odnosio se na procjenu kompetencija samostalnoga pisanja seminara te izradu i izlaganje prezentacija na engleskome jeziku. U obama pitanjima studenti su svoje kompetencije procijenili relativno visoko. Naime, više od polovine ispitanika smatra da može samostalno napisati seminar i izraditi prezentaciju te izlagati na engleskome jeziku (Slika 3).

Slika 3
Samoprocjena studenata o kompetencijama pisanja seminarskih radova te izrade i izlaganja prezentacija na engleskome jeziku.

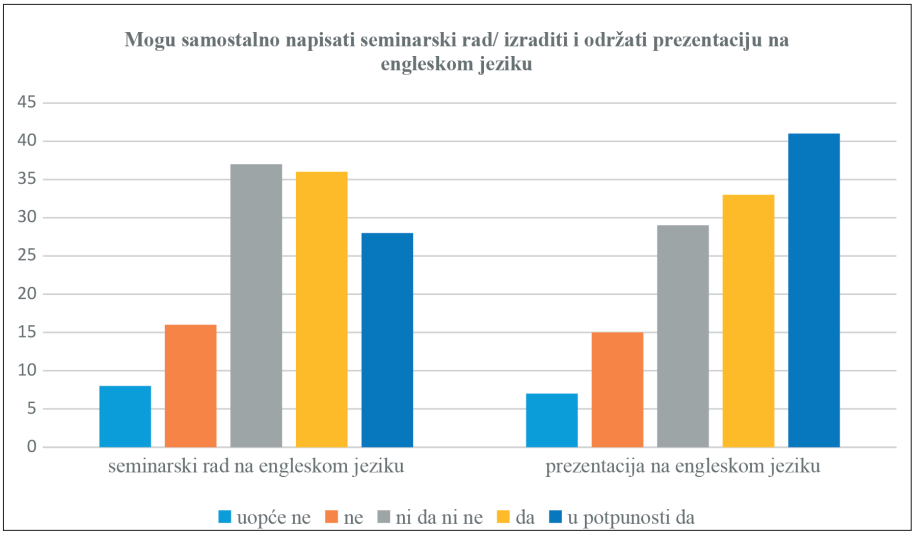

Visoka samoprocjena ispitanika ukazuje na određenu sigurnost u korištenju engleskoga jezika u akademskome kontekstu. Ipak, prethodna istraživanja upozoravaju da samoprocjena ne mora uvijek odgovarati stvarnim jezičnim sposobnostima studenata te da se poteškoće u čitanju stručnih tekstova mogu pojaviti i među studentima koji procjenjuju svoje kompetencije visokima (St Clair-Thompson i sur., 2018; Eriksson, 2023).

5. ZAKLJUČAK

Rezultati istraživanja pokazuju da, unatoč zastupljenosti literature na engleskome jeziku u nastavnome procesu, dio studenata izbjegava njezino korištenje, a oni koji je koriste često izražavaju preferenciju prema literaturi na hrvatskome jeziku. Ipak, većina studenata i dalje koristi engleske izvore te svoje kompetencije za izradu seminarskih radova i prezentacija na engleskome jeziku procjenjuje relativno visoko, što upućuje na to da percipirana

težina korištenja stranojezične literature ne odgovara nužno stvarnoj (samoprocijenjenoj) razini snalaženja studenata. U slobodno vrijeme studenti pretežno čitaju digitalne sadržaje (mrežne i novinske portale), dok stručnu literaturu na engleskome jeziku najčešće koriste u svrhu izrade seminarskih radova. Rezultati također pokazuju da studenti prepoznaju doprinos kolegija Engleski jezik policijske struke korištenju literature na engleskome jeziku i na drugim kolegijima, što upućuje na opravdanost i potencijal ovoga kolegija kao polazišta za daljnji razvoj jezičnih i akademskih kompetencija studenata. Primjeri upoznavanja studenata s bavljenjem stručnom literaturom (Wang i sur., 2016; Tuomainen, 2021; Afdal i sur., 2023) mogli bi se primijeniti i na Veleučilištu kriminalistike i javne sigurnosti, a dobar početak bio bi uvrštavanje kolegija akademskoga pisanja na prijediplomski studij kako bi studenti u ranijoj fazi studiranja bili upoznati sa strukturom i glavnim obilježjima akademskih radova na hrvatskome i engleskome jeziku.

Ovo istraživanje ima nekoliko ograničenja koja je potrebno uzeti u obzir prilikom tumačenja rezultata. Prvo, analizirani poduzorak (N = 125) obuhvaća studente jednoga visokog učilišta zbog čega se dobiveni rezultati ne mogu generalizirati na populaciju u cjelini, pa ni na studente drugih visokih učilišta iz područja policijske struke. Drugo, podatci o jezičnim kompetencijama, korištenju engleskoga jezika u radnome okružju te navikama čitanja temelje se na samoprocjeni ispitanika, koja ne mora nužno odražavati njihovu stvarnu razinu znanja ili stvarne navike, već subjektivnu percepciju vlastitih vještina. Buduća bi istraživanja mogla proširiti uzorak na više visokih učilišta kako bi se dobiveni nalazi mogli generalizirati na širu studentsku populaciju te dodatno analizirati eventualne poteškoće pri čitanju stručne literature na engleskome jeziku. Nadalje, s obzirom na sve veću dostupnost alata umjetne inteligencije u visokome obrazovanju (Baldrich i sur., 2025), bilo bi zanimljivo istražiti u kojoj mjeri studenti koriste generativnu umjetnu inteligenciju prilikom izrade radova, obrade informacija i prevođenja stručne literature te kakve to implikacije ima na razvoj njihovih jezičnih kompetencija i odnos prema literaturi na stranome jeziku.

LITERATURA

Afdal, H. W., Spernes, K., i Hoff-Jenssen, R. (2023). Academic reading as a social practice in higher education. *Higher Education, 85*(6), 1337–1355. https://doi.org/10.1007/s10734-022-00893-x

Akarsu, O., i Darıyemez, T. (2014). The reading habits of university students studying English language and literature in the digital age. *Journal of Language and Linguistic Studies, 10*(2), 85–99.

Baldrich, K, Pérez-García, C., i Santamarina-Sancho, M. (2025). Artificial intelligence in academic literacy: empirical evidence on reading and writing practices in higher education. *Front. Educ., 10*:1701238. https://doi.org/10.3389/feduc.2025.1701238

Björkman, B. (2011). English as a lingua franca in higher education: Implications for EAP. *Ibérica, 22*, 79–100.

Chang, L., Wang, Y., Liu, J., Feng, Y., i Zhang, X. (2023). Study on factors influencing college students' digital academic reading behavior. *Front. Psychol., 13*:1007247. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1007247

Eriksson, L. (2023). "Gruelling to read": Swedish university students' perceptions of and attitudes towards academic reading in English. *Journal of English for Academic Purposes, 64*, 101265. https://doi.org/10.1016/j.jeap.2023.101265

García-Ostbye, I. C., i Martínez-Sáez, A. (2023). Reading challenges in higher education: How suitable are online genres in English for medical purposes. *ESP Today, 11*(1), 53–74. https://doi.org/10.18485/esptoday.2023.11.1.3

Hellekjær, G. O. (2009). Academic English reading proficiency at the university level: A Norwegian case study. *Reading in a Foreign Language, 21*(2), 198–222.

Hodak, J. (2022). Navike korištenja stručnih izvora na engleskome jeziku studenata zdravstvenih studija. U *5. međunarodna konferencija Suvremeni izazovi u poučavanju jezika struke: Zbornik radova* (str. 121–134). Udruga nastavnika jezika struke na visokoškolskim ustanovama.

Hodak, J., i Bošnjak Terzić, B. (2023). Engineering students' use of technical literature in English and attitudes towards ESP. *Strani jezici: časopis za primijenjenu lingvistiku, 52*(2), 171–195. https://doi.org/10.22210/strjez/52/2

Hrehorowicz, A., i Chmielewska, A. (2024). Znaczenie mediów społecznościowych dla rozwoju czytelnictwa w perspektywie przedstawicieli pokolenia Z. Społeczeństwo. *Edukacja. Język, 20*. https://doi.org/10.19251/sej/2024.20(4)

Jelovčić, I. (2010). Strani jezik struke – analiza stavova studenata. *Metodika, 11*(20), 44–55.

Jin, G., Li, C., i Sun, Y. (2024). Developing a genre-based research article reading module for undergraduate students. *Journal of English for Academic Purposes*, *72*, 101448.

Pecorari, D., Shaw, P., Malmström, H., i Irvine, A. (2011). English textbooks in parallel-language tertiary education. *TESOL Quarterly, 45*(2), 313-333. https://doi.org/10.5054/tq.2011.247709

Sandstrom, A.-M. (2018). English-taught bachelor's programs in Europe. *International Higher Education*, (96), 12–13. https://doi.org/10.6017/ihe.2019.96.10775

St Clair-Thompson, H., Graham, A., i Marsham, S. (2018). Exploring the reading practices of undergraduate students. *Education Inquiry, 9*(3), 284–298. https://doi.org/10.1080/20004508.2017.1380487

Tuomainen, S. (2021). Academic English reading skills to support Finnish nursing science students. *Nursing Education, Research, & Practice, 11*(2), 32–37.

Wang, Y., Liu, D., Qu, H., Luo, Q., i Ma, X. (2016). A guided tour of literature review: Facilitating academic paper reading with narrative visualization. U *Proceedings of the 9th International Symposium on Visual Information Communication and Interaction* (str. 17–24). https://doi.org/10.1145/2968220.2968242

Wu, L., i Zeng, J. (2025). Cultivating college students' English reading ability in the digital-intelligence era. *Frontiers in Educational Research, 8*(4). https://doi.org/10.25236/FER.2025.080408

Students' reading habits of professional literature in English at the University of Applied Sciences in Criminal Investigation and Public Security

Izidora Radek
University of Applied Sciences in Criminal Investigation and Public Security, Zagreb

Reading professional literature in English is indispensable in higher education due to rapid scientific development and the dominance of English as the primary language of scientific production. As such, literature forms a mandatory and recommended part of higher education curricula; this study examined how often and in what ways students use it. A questionnaire was completed by 125 students at the University of Applied Sciences in Criminal Investigation and Public Security, covering the frequency of using English-language literature for study and work, leisure reading habits, the contribution of the course English for Police Purposes, and self-assessed skills in text comprehension and preparing presentations and seminar papers in English. Results showed that slightly more than half of respondents do not use professional literature in English, while among those who do, the largest single group (40%) stated that it would be easier if it were available only in Croatian. Still, most students read in English, mainly online content, while professional literature is mainly used for writing seminar papers. The course is seen as useful, and students rate their independent academic skills relatively highly.

Keywords: *professional literature reading, English language, higher education, students, reading motivation*